

BORD LI JIRREGOLA L-KERA

Magistrat Dr. Josette Demicoli LL.D.

Joseph Grima, Georgina armla minn Philip Grima u Doreen Grima

vs

Lawrence Aquilina

Rikors Guramentat Numru: 76/2020JD

Illum 2 ta' Dicembru 2020.

Il-Bord,

Ra r-Rikors Guramentat tar-rikorrenti¹, imressaq bil-procedura sommarja specjali, li permezz tieghu ppremettew u talbu:

1. Illi r-rikorrenti Grima huma proprietarji tal-fond numru 20, Church Street, Haz-Zebbug, liema fond kien inkera lill-genituri tal-intimat Lawrence Aquilina, ossija Nazzareno u Agnes Aquilina;
2. Illi l-genituri tal-intimat Aquilina baqghu jghixu fil-fond sa mewthom u f'dan l-istess fond fil-gurnata tal-mewt tagħha kienu jghixu magħhom l-intimati odjerni jew min minnhom li ai termini tal-Kap 69 tal-Ligijiet ta' Malta kellhom dritt li jibqghu jghixu fil-fond b'kera irrizorja;
3. Illi missier u r-ragel tal-esponenti, Philip Grima, miet fit-2 ta' Dicembru 2015 skont certifikat tal-mewt, Dokument A hawn anness u skont ricerki testamentarji hawn annessi u mmarkati bhala Dokumenti B u C, l-wirt tiegħu ddevolva 'ab intestato' wara li infetah it-testment sigriet tieghu b'digriet tal-Qorti ta' Gurisdizzjoni Volontarja, digriet numru 855/16, skont Dokument D hawn anness;

¹ Fol. 1 sa 8

4. Illi kif jirrizulta mill-istess testament huwa ma nnominax eredi bit-testment tieghu imma halla biss xi legati hemm imnizzla, konsegwentement il-wirt tieghu ddevolva ½ indiviz lil martu Georgina Grima u in kwantu għal nofs indiviz iehor fuq l-uniċi uliedu r-rikorrenti Joseph Grima u Doreen Grima;
5. Illi b'dikjarazzjoni causa mortis tal-1 ta' Dicembru 2016 fl-atti tan-Nutar Herbert Cassar li estratt minnha koncernanti l-fond de quo qed tigi hawn annessa u mmarkat bħala Dokument E l-fond numru 20 Church Street, Zebbug Malta gie dikjarat 'causa mortis' lil Kummissarju tat-Taxxi Interni;
6. Illi konsegwentement Georgina Grima hija proprjetarja ta' 1/2 indivizi ta' l-istess fond waqt li l-uniċi ulied u aħwa Joseph Grima u Doreen Grima huma proprjetarji ta' 1/2 indiviz ta' l-istess fond bejniethom;
7. Illi l-kera li l-intimati qed iħallsu huwa dak il-minimum stabbilit mill-ligi ossia €203 fis-sena, meta l-valur lokatizju tal-fond fis-suq huwa ferm aktar minn dak stabbilit bid-disposizzjonijet tal-Kap. 69 tal-Ligijiet ta' Malta li huma marbutin mal-kera li fond seta' f'xi zmien igib fl-4 ta' Awwissu 1914, liema disposizzjonijet ġew mibdula bi ftit bl-Att X tal-2009;
8. Illi l-fond imsemmi bl-emendi tal-Att X tat-2009 illum għandu kera ta' €209 fis-sena ai termini tal-Artikolu 1531C tal-Kap 16 tal-Ligijiet ta' Malta u ai termini tal-istess ligi, rrata tal-kera għandha tizdied kull tlett snin b'mod proporzjoni għal mod li bih ikun jizdied l-Indici ta' Inflazzjoni bl-awment li jmiss fl-1 ta' Jannar 2022;
9. Illi qabel l-emenda ai termini tal-Att X tal-2009, kien japplika l-'fair rent' a tenur tar-'Rent Restriction Dwelling Housing Ordinance' tal-1944 fejn kien jistabbilixxi l-fair rent a tenur tal-Artikolu 3 u 4 tal-istess Ordinanza, liema 'fair rent' a tenur tal-Kap 69 tal-Ligijiet ta' Malta ma seta' qatt jeccedi dak li hemm stipulat fl-Artikolu 4 tal-istess Kap 69 tal-Ligijiet ta' Malta ossija kumpens ta' kera kif stabbilit bil-ligi ta' fond kieku kien inkera f'kull zmien qabel l-4 ta' Awwissu 1914;
10. Illi dan ifisser illi r-rikorrenti ma setgħu qatt jikru l-fond in kwistjoni u jircieu kera gusta stante li bil-ligi dak li kien jircieu kien kera kif stipulat fil-1914 u baqa' hekk sal-2010 bl-agġustamenti rrizorji tal-Att X tal-2009;
11. Illi billi l-kera hija fissa fil-ligi u ma tistax tinbidel minkejja li l-prezzijiet fis-suq dejjem jogħlew u illum il-gurnata tesisti diskrepanza enormi bejn il-kera annwali fuq il-fond u

r-redditu li l-istess fond kien igib f'suq hieles din il-kirja tilledi d-drittijiet fundamentali tar-rikorrenti stante li ma nzammx bilanc bejn id-drittijiet tas-sidien u dak tal-inkwilini;

12. Illi ghalkemm xi snin ilu daħal fis-sehh l-Att X tal-2009 sabiex itaffi d-diskriminazzjoni u l-ingustizzji li l-ligijiet specjali tal-kera kieno joholqu versu s-sidien ta' proprjeta', din l-istess ligi bl-ebda mod ma tghin lill-esponenti peress li ma taffettwax il-kera gust tal-fond u inoltre b'din l-istess ligi t-tfal ta' l-intimati Aquilina x'aktarx ser ikollhom il-jedd li jirtu l-kirja;
13. Illi effettivament bl-istat li hija l-ligi, ir-rikorrenti m'ghandhomx speranza reali li qatt jiksbu il-pussess effettiv tal-fond jew redditu reali tal-istess fond tul hajjithom;
14. Illi la r-rikorrenti u lanqas l-antekawza minnhom ma qatt kieno taw il-kunsens hieles tagħhom li l-fond jinkera kif fuq premess imma gew sfurzati jagħmlu hekk minhabba l-ligi ta' rekwizizzjoni vigenti stante li l-fond ma kienx fond dekontrollat u lanqas dekontrollabli kif jirriżulta mid-Dokument F u konsegwentment ma setax jithalla vojt;
15. Illi ghalkemm il-perjodu tal-kirja kien biss għal sena, din l-istess kirja tiggedded minn sena għal sena u r-rikorrenti m'ghandhom l-ebda dritt jirrifutaw li jgeddu din il-kirja;
16. Illi b'dan il-mod, ir-rikorrenti gew imċahħda mit-tgawdija tal-proprjeta' tagħhom mingħajr ma qed jingħataw kumpens xieraq għat-ghaqqa tal-puġġi u dan peress illi l-kira li jithallsu bl-ebda mod ma hux qrib il-valur lokatizzju reali tal-istess fond;
17. Illi l-privazzjoni tal-proprjeta' tar-rikorrenti hija leżjoni tad-dritt tal-proprjeta' kif protetta mill-Kostituzzjoni u l-Konvenzjoni Ewropea;
18. Illi r-rikorrenti m'ghandhomx rimedju effettiv ai termini tal-Artikolu 6 tal-Konvenzjoni Ewropea stante illi huma ma jistghux iziedu il-kera b'mod ekwu u gust skond il-valur tas-suq illum stante illi dak li effettivament huma jistgħu jircieu huwa dak kif limitat bl-artikolu 1531C tal-Kap. 16 tal-Ligijiet ta' Malta;
19. Illi r-rikorrenti pprocedew b'kawza quddiem il-Prim Awla Sede Kostituzzjonali, rikors numru 22/2019GM fl-ismijiet Joseph Grima et vs Avukat Generali et li giet deciza finalment mill-Qorti Kostituzzjonali fis-27 ta' Marzu 2020, u li kopja tagħha qed tigi hawn annessa u mmarkata bhala Dokument G fejn il-Qorti laqgħet it-talba tar-rikorrenti u ddikjarat illi fil-konfront tar-rikorrenti l-operazzjoni tal-Ordinanza li Tirregola t-Tiddid tal-Kiri tal-Bini (Kap 69) qiegħda tagħti dritt ta' rilokazzjoni lill-intimat Lawrence Aquilina tal-fond Nru 20, Church Street, Haz-Zebbug, b'rata irrizarja ta'

kera u b'hekk qeghdin jigu miksurin id-drittijiet fundamentali tar-rikorrenti kif protetti bl-Ewwel Artikolu tal-Ewwel Protokol tal-Konvenzjoni Ewropea (l-Ewwel Skeda tal-Kap 319 tal-Ligijiet ta' Malta), u naqqset il-kumpens ghal €15,000 bir-ratizzazzjoni tal-ispejjez;

20. Illi dawn id-danni minnhom ricevuti kienu jirrisalu sal-prezentata tar-rikors kostituzzjoanli odjern ossia sat-13 ta' Frar 2019.
21. Illi bis-sentenza surreferita in Prim'Istanza, gie deciz illi l-Qorti hi tal-fehma li ladarba gie stabbilit li gew u qeghdin jigu miksura l-jeddijiet fondamentali tar-rikorenti minhabba nuqqas ta' bilanc bejn l-interessi tas-sid u l-iskopijiet socjali li kellhom jintlahqu bl-Ordinanza li tirregola t-Tigdid tal-Kiri (Kap 69) u bl-Att X tal-2009, l-intimat Lawrence Aquilina għandu jigi ordnat biex ma jibqax jistrieh fuq il-protezzjoni offerta lilu mill-imsemmija ligijiet sabiex jibqa' jokkupa l-fond inkwistjoni, liema ligi qegħda tigi dikjarata li hija leziva tal-jeddijiet fondamentali tar-rikorrenti.
22. Illi konsegwentement għaladbarba l-kirja inkwistjoni saret ai termini tal-Kap 69 tal-Ligijiet ta' Malta, l-intimat Aquilina ma jistax jibqa' jgawdi l-lokazzjoni msemmija ghax din il-lokazzjoni tivvjola d-drittijiet kostituzzjonali tar-rikorrenti, kif gie deciz mill-Qorti Kostituzzjonali fis-sentenza surreferita.
23. Illi għalhekk l-okkupazzjoni tal-intimat Aquilina kull gurnata wara din is-sentenza hawn fuq imsemmija hija leziva tad-drittijiet kostituzzjonali tar-rikorrenti, u kif jiddisponi l-artikolu 6 tal-Kostituzzjoni ta' Malta u l-Artikolu 3 tal-Konvenzjoni Ewropea, kull ma sar taht ligi li giet dikjarata li tilledi d-drittijiet kostituzzjonali tal-individwu hija nulla u bla effett.
24. Illi għaladbarba l-lokazzjoni ta' bejn il-kontendenti hija nulla u bla effett, ifiżzer illi l-intimat Aquilina ma jistax jibqa' in okkupazzjoni ghax it-titolu ta' kirja tieghu gie terminat ex lege.
25. Illi għalhekk l-intimat m'ghandux dritt jibqa' in okkupazzjoni tal-fond stante li ai termini tas-sentenza rikors numru 22/2019GM fl-ismijiet Joseph Grima et vs Avukat Generali et li giet deciza finalment mill-Qorti Kostituzzjonali fis-27 ta' Marzu 2020, il-Qorti ddikjarat li l-intimat Aquilina ma jistax jistrieh izqed fuq id-disposizzjonijiet tal-Ordinanza li tirregola t-Tigdid tal-Kiri tal-Bini (Kap 69) biex jiggustifika z-zamma tieghu fil-fond tar-rikorrenti.
26. Illi l-okkupazzjoni tal-intimat mis-27 ta' Marzu 2020 qed tikkawza hsarat lir-rikorrent tant illi huma skont rapport tal-Perit Elena Borg Costanzi inserit fl-atti tal-kawza fuq

riferita u hawn anness bhala 'dokument H' għandhom ihallsu kumpens ta' mhux anqas minn €10,500 fis-sena liema kumpens għandu jithallas sal-eventwali zgħumbrament.

27. Illi l-intimat wara s-sentenza rikors numru 22/2019GM fl-ismijiet Joseph Grima et vs Avukat Generali et li giet deciza finalment mill-Qorti Kostituzzjonali fis-27 ta' Marzu 2020 m'ghandux difiza x'jaghti kontra t-talba tar-rikorrenti ghax ma jistax jibqa' jistrieh fuq il-kirja li saret abbazi tal-Ordinanza Ordinanza li Tirregola t-Tigdid tal-Kiri tal-Bini (Kap 69), u dan kif gie deciz mill-istess Qorti.
28. Illi huma jafu lilhom nfushom bil-fatti kif esposti u Joseph Grima jikkonferma dan bil-gurament tieghu.
29. Illi għalhekk kellha ssir din il-kawza biex jigi dikjarat li l-intimat ma jistax jibqa' jgħawdi mill-kirja tal-fond 20, Church Street, Haz-Zebbug ai termini tal-Ordinanza li Tirregola t-Tigdid tal-Kiri tal-Bini (Kap 69), u biex konsegwentement jigi ordnat l-izgħumbrament tal-istess intimate mill-fond inkwistjoni għal-darba t-titolu gie terminat ex lege, stante li tali kirja hija tilledi d-drittijiet fundamentali tar-rikorrenti Grima u konsegwentement l-intimat Lawrence Aquilina ma jistax jibqa' jistrieh fuq din it-tali kirja li hija abbużiva u illegali u tilledi d-drittijiet kostituzzjonali tar-rikorrenti.

Għaldaqstant, prevja kwalsiasi dikjarazzjoni necessarja u opportuni u għar-ragunijiet premessi u kif dispensati mis-smigh tal-kawza odjerna bil-proceduri sommarji specjalji kif stabbiliti mil-Ligi a tenur tal-artikolu 16A tal-Kap 69 tal-Ligijiet ta' Malta, ir-rikorrenti jitkolbu lil dan l-Onorabbi Bord biex jordna lill-intimat sabiex jidher quddiem il-Bord fil-gurnata u hin kif stabbilit mill-istess Bord u f'kaz li l-intimat ikun kontumaci f'dik is-seduta, jew inkella jekk huwa jonqos milli jidher f'dik is-seduta u li jkollu difiza li tiswa' u li jista' jagħmel sabiex jikkontesta t-talbiet tar-rikorrenti, l-imsemmi Bord li Jirregola l-Kera għandu:

- I. Jiddikjara u jiddeciedi illi l-intimat Lawrence Aquilina ma jistax jibqa' jistrieh fuq id-disposizzjonijiet tal-Ordinanza li tirregola t-Tigdid tal-Kiri tal-bini (Kap 69) sabiex jibqa' fl-okkupazzjoni tal-fond 20, Church Street, Haz-Zebbug, propjeta' tar-rikorrenti;
- II. Jiddikjara u jiddeciedi illi l-intimat Lawrence Aquilina ma jistax jibqa' fl-okkupazzjoni tal-fond 20, Church Street, Haz-Zebbug stante illi l-kirja giet terminate ex lege ai termini tal-artikolu 6 tal-Kostituzzjoni ta' Malta u l-Artikolu 3 tal-Konvenzjoni Ewropea għaladbar għix reza nulla u bla effett fil-ligi u li kienet saret ai termini Ordinanza li Tirregola t-Tigdid tal-Kiri tal-Bini (Kap 69) liema lokazzjoni tivvjola d-drittijiet fundamentali tar-rikorrenti kif deciz bis-sentenza deciza finalment mill-Qorti Kostituzzjonali fis-27 ta' Marzu fil-kawza 22/2019GM fl-ismijiet Joseph Grima et vs Avukat Generali, u kull gurnata in okkupazzjoni qed tikkawza danni lill-istess rikorrenti;

- III. Jikkundanna lill-intimat Lawrence Aquilina jizgombra mill-fond 20, Church Street, Haz-Zebbug, fi zmien qasir u perentorju li jigi lilu ffissat minn dan il-Bord.

Bl-ispejjez u bl-ingunzjoni tal-intimat ghas-subizzjoni, u b'rizerva ghal azzjoni ta' danni kontra l-intimat Aquilina.

Ra d-dokumenti annessi mar-Rikors Guramentat².

Ra li, fl-udjenza tal-14 ta' Lulju 2020³, dan il-Bord cahad it-talba ghas-smigh tal-procediment bil-procedura sommarja specjali, u ta lill-intimat zmien biex iressaq ir-Risposta tieghu.

Ra r-Risposta⁴ tal-intimat li permezz tagħha eccepixxa:

1. Illi l-azzjoni rikorrenti hija infodata kemm bhala fatt, kif ukoll bhala dritt u għandha tigi michuda bl-ispejjez kontra r-rikorrenti.
2. Illi fil-kawza Kostituzzjonali illi dwarha inghatat is-sentenza moghtija mill-Qorti Kostituzzjonali nhar is-27 ta' Marzu 2010 fl-ismijiet Joseph Grima et vs I-Avukat Generali et, ir-rikorennti, minkejja illi fl-ewwel talba tagħhom, talbu kwalunkwe rimedju, inkluz l-izgumbrament, jirrizulta bic-car, illi l-istess Qorti Kostituzzjonali ma qieset l-ebda rimedju iehor parti l-kumpens, u per konsegwenza ordnat biss il-hlas tal-kumpens, illi fl-opinjoni tal-istess Qorti, kien altru milli sufficjenti, u għalhekk ma hemmx bazi legali li fuq issa l-esponenti għandu jigi zgħumbrat mill-fond mertu tal-kawza odjerna.
3. Illi fl-ebda parti tal-parti dispositiva tas-sentenza suindikata tal-Qorti Kostituzzjonali, ma ddecidiet l-istess Qorti Kostituzzjonali, illi l-esponenti, ma jistax jibqa' jistrieh aktar fuq xi disposizzjonijiet tal-Kap 69 tal-Ligijiet ta' Malta, lanqas fil-fatt effettivament ma giet mitluba mir-rikorrenti fir-rikors promotur tagħhom, u allura per konsegwenza dan l-Onorabbi Bord m'ghandu l-ebda bazi fuq hiex jista' jiddeċiedi illi jordna l-izgumbrament tal-esponenti.
4. Illi fil-fatt, in segwit għar-risposta numru 3, tant jirrizulta bic-car illi dak li jingħad fit-tielet risposta huwa minnu, u ciee illi l-Qorti Kostituzzjonali qatt m'ghamlet l-imsemmija enunżjazzjoni fid-deċiżjoni tagħha, ghax fil-fatt ma ntalbitx, l-imsemmija

² Fol. 9 sa 60

³ Fol. 64

⁴ Fol. 67 sa 69

enunzjazzjoni qed tigi mitluba issa lil dan I-Onorabbi Bord permezz tal-Ewwel Talba tar-Rikorrenti.

5. Illi fil-fatt, dan I-Onorabbi Bord, ma hux kompetenti illi jiddeciedi I-Ewwel talba tar-rikorrenti.
6. Illi mhux qed jinghad fir-rikors odjern, u lanqas ma inghad quddiem il-Qorti Kostituzzjonali, ghal-liema disposizzjonijiet tal-Kap 69, kienu qed jirreferu r-rikorrenti fir-rikors taghhom dakinhar, u fir-rikors taghhom illum.
7. Illi lanqas ma huma qed jindikaw ir-rikorrenti llum, liema huma d-disposizzjonijiet kontemplati fil-kap 69 tal-Ligijiet ta' Malta li fuqhom qed jibbazaw l-azzjoni r-rikorrenti.
8. Illi t-talbiet kif dedotti, lanqas ma jirrafuguraw fl-artikolu 8 u 9 tal-Kap 69 tal-Ligijiet ta' Malta, sabiex jitolbu r-ripreza tal-fond, liema artikoli għadhom vigenti u fis-sehh bejn il-partijiet, u għalhekk iridu qabel xejn jigu sosdisfatti.
9. Illi jidher car ukoll, illi l-uniku rimedju li tat il-Qorti Kostituzzjonali għal ksur illi sabet kien biss il-kumpens likwidat u moghti, u għalhekk, oltre l-imsemmi kumpens, ir-rikorrenti m'ghnadhom l-ebda rimedju iehor x'jinghataw, iktar u iktar minn dan il-Bord.
10. Illi kif jirrizulta bic-car fis-sentenza tal-Qorti Kostituzzjonali, ma saret l-ebda vjolazzjoni tal-ebda artikolu tal-Kostituzzjoni ta' Malta, u għalhekk, id-disposizzjonijiet tal-artikolu 6 tal-Kostituzzjoni ta' Malta ma japplikawx għal kaz odjern.
11. Illi dwar l-artikolu 3 tal-Konvenzjoni Ewropea (Kap 319 tal-Ligijiet ta' Malta), għandu jinghad illi l-imsemmi artikolu subinciz (2) tieghu, jispjega preciz, illi, ligi, 'safejn tkun inkonsistenti tkun bla effett', u fil-fatt imkien fir-rikors odjern ma huwa qed jiġi spjegat liema mid-disposizzjonijiet tal-ligi huma 'inkonsistent' jew 'safejn huma inkonsistent', mad-disposizzjonijiet tal-Kap 319 tal-ligijiet ta' Malta.
12. Illi mkien fis-sentenza tal-Qorti Kostituzzjonali ma jirrizulta, illi xi ligi ordinarja giet dikjarata nulla u bla effett, jew addirittura dikjarazzjoni bhal din mir-rikorrenti.
13. Illi l-azzjoni odjerna mhiex wahda kontemplata fil-proviso tal-artikolu 1525 tal-Kap 16 tal-Ligijiet ta' Malta, u għalhekk tezorbita l-kompetenza tal-Bord li Jirregola l-Kera.
14. Illi sallum, ir-rikorrenti qatt ma ssaldaw mal-esponent kwart (1/4) tal-ispejjeż gudizzjarji tal-kawza Kostituzzjonali hekk kif ornat mill-Qorti Kostituzzjonali.

15. Illi l-esponenti qatt ma kiser xi kundizzjonijiet tal-kera, jew b'xi mod tezisti xi wahda mir-ragunijiet kontemplati fil-ligi illi jiggustifikaw l-ordni minn dan il-Bord ghar-ripreza tal-fond mis-sidien.

16. Salv risposti ulterjuri.

Ra li l-partijiet strahu fuq il-provi mressqa minnhom fil-kawza **Joseph Grima et vs L-Avukat Generali et** (Rik. Nru. 22/19GM) deciza mill-Qorti Kostituzzjonali fis-27 ta' Marzu 2020, li l-atti tagħha jinsabu allegati mal-atti ta' din il-kawza u jikkostitwixxu prova fil-procediment odjern.

Ra l-provi kollha mressqa mill-partijiet f'dik il-kawza.

Sema' t-trattazzjoni orali tad-difensuri tal-partijiet.

Ikkunsidra li:

Din hija kawza ta' zgumbrament li r-rikorrenti qed jipprosegwu kontra l-intimat, inkwilin tal-fond tagħhom 20, Church Street, Zebbug. Huma qed jitkolbu li dan il-Bord jiddikjara li l-intimat m'ghandux dritt jistrieh aktar fuq id-disposizzjonijiet tal-ligi li jagħtuh dritt għar-rilokazzjoni tal-fond, bl-istess kera u kundizzjonijiet, u li konsegwentement tiddikjara terminata l-kirja tal-intimat fuq dan il-fond, u tordna l-izgumbrament tieghu minnu.

Jirrizulta, mill-provi mressqa fil-kawza kostituzzjonali li kien hemm bejn l-istess partijiet, fl-ismijiet **Joseph Grima et vs L-Avukat Generali et** (Rik. Nru. 22/19GM), li:

- (i) ir-rikorrenti wirtu dan il-fond mingħand Filippo Grima, li miet fit-2 ta' Dicembru 2015, u hallsu t-taxxa tal-boll dovuta wara din it-trasmissjoni *causa mortis* fir-rigward ta' dan il-fond;
- (ii) originarjament, fl-1 ta' Marzu 1950, missier l-intimat Nazzareno Aquilina kien kera dan il-fond, għal skop residenzjali, mingħand Karm Bonnici, li kien jigi z-ziju tal-imsemmi Filippo Grima;
- (iii) l-imsemmi Nazzareno Aquilina, u martu Agnes Aquilina, baqghu jghixu f'dan il-fond sakemm mietu fis-sena 2014; f'dan il-fond, huma rabbew familja ta' ghaxart itfal; meta mietu, kien baqa' jghix magħhom biss l-intimat, li huwa guvni, li ha hsiebhom sakemm mietu, u mbagħad baqa' jghix wahdu fl-istess post minn wara l-mewt tagħhom sal-lum;

- (iv) originarjament, il-kera li kien ihallas missier l-intimat lil Karm Bonnici kienet ta' £6 kull sitt xhur; mill-1 ta' Marzu 1974, il-kera gholiet ghal LM9 kull sitt xhur, u mbagħad b'effett mill-20 ta' Frar 2011, il-kera gholiet għal €185 fis-sena, u baqghet toghla kull tlett snin skond l-gholi tal-hajja. L-ahħar kera li r-rikorrenti accettaw mingħand l-intimat thallset fit-22 ta' April 2016 għall-perjodu mill-20 ta' Frar 2016 sal-20 ta' Frar 2017;
- (v) l-intimat iddikjara li l-introjtu tieghu jikkonsisti fil-pensjoni tal-eta'. Ma tressqet ebda prova ohra dwar il-qligh tieghu, u ma jirrizultax mill-atti li għandu xi mezzi kapitali.

Ikkunsidra wkoll li:

Ir-rikorrenti jippretendu li, bis-sentenza fil-kawza **Joseph Grima et vs L-Avukat Generali et** (Rik. Nru. 22/19GM), li kienet deciza mill-Prim'Awla tal-Qorti Civili (Sede Kostituzzjonali) fl-10 ta' Ottubru 2019 u, wara li appellaw minnha l-intimat Lawrence Aquilina, u l-Avukat Generali, mill-Qorti Kostituzzjonali fis-27 ta' Marzu 2020, huma għandhom dritt jirriprendu l-pussess tal-fond 20, Church Street, Zebbug, battal, u li konsegwentement l-intimat għandu jigi ornat minn dan il-Bord jizgombra minnu, minhabba li, fil-kunsiderazzjonijiet tagħha, il-Prim'Awla tal-Qorti Civili (Sede Kostituzzjonali) irriteniet li l-intimat m'ghandux dritt jibqa' jistrieh fuq il-protezzjoni mogħtija lilu mill-Ordinanza li Tirregola t-Tigdid tal-Kiri tal-Bini biex jibqa' jokkupa dan il-fond, bl-istess kera u kundizzjonijiet.

Min-naha tieghu, l-intimat jikkontesta din il-posizzjoni u jirritjeni li mkien fil-gudikat tal-Qorti Kostituzzjonali ma hemm ordni ta' zgħumbrament kontra tieghu, jew projbizzjoni li jibqa' jgħawd d-dritt ta' rilokazzjoni li tagħti il-ligi msemmija dwar il-fond mertu tal-kawza. Huwa jinsisti li r-rimedju mogħti lir-rikorrenti għall-vjolazzjoni tad-drittijiet fundamentali dikjarata favur tagħhom bl-istess gudikat kienet tikkonsisti f'kumpens li llikwidat l-istess Qorti favur tagħhom, u li kellu jithallas lilhom mill-Avukat Generali.

Ir-Rikors odjern kien prezentat fis-27 ta' Mejju 2020.

Kompetenza

Permezz tal-hames u t-tlextax-il eccezzjoni, l-intimat eccepixxa l-inkompetenza ta' dan il-Bord billi l-azzjoni odjerna mhiex wahda kontemplata fil-proviso tal-artikolu 1525 tal-Kap 16.

Dan il-Bord ma jqisx li dawn l-eccezzjonijiet huma gustifikati billi l-iskop primarju tat-talba tar-rikorrent huwa l-izgħumbrament tal-intimat mill-fond lilu mikri u dan in vista li kien hemm relazzjoni lokatizja bejn il-partijiet. Dan certament jaqa' fil-kompetenza ta' dan il-Bord. Inkwantu ghall-ewwel talba tar-rikorrenti, jekk semmai l-Bord se jilqaghha se jkun

qieghed jimxi u jienu in kunsiderazzjoni s-sentenzi msemmija mill-partijiet f'dawn il-proceduri.

Ikkunsidra wkoll li:

Wara li qies bir-reqqa l-atti tal-kawza **Joseph Grima et vs L-Avukat Generali et** (Rik. Nru. 22/19GM), dan il-Bord ihoss li għandu jagħmel dawn l-observazzjonijiet ta' fatt:

- (i) bl-ewwel talba tagħhom f'dik il-kawza, ir-riorrenti talbu lill-Qorti tagħtihom '*[i]r-rimedji kollha li din l-Onorabbi Qorti jidħriha xierqa fis-sitwazzjoni inkluz l-izgumbrament tal-intimati Aquilina mill-fond de quo'*,
- (ii) fil-kunsiderazzjonijiet tagħha dwar ix-'Xorta ta' Kumpens u Kwantifikazzjoni tieghu', il-Prim'Awla tal-Qorti Civili (Sede Kostituzzjonali) qalet hekk:

'Illi l-Qorti hi tal-fehma li ladarba gie stabbilit li gew u qegħdin jigu miksura l-jeddijiet fondamentali tar-riorrenti minhabba nuqqas ta'bilanc bejn l-interessi tas-sid u l-iskopijiet socjali li kellhom jintħaq bl-Ordinanza li Tirregola t-Tigħid tal-Kiri tal-Bini u l-Att (Kap. 69) u bl-Att X tal-2009, l-intimat Lawrence Aquilina ghandu jigi ordnat biex ma jibqax jistrieh fuq il-protezzjoni offerta lilu mill-imsemmija ligijiet sabiex jibqa' jokkupa l-fond bin-numru 11, Triq Guze' Ellul Mercer, Sliema⁵, liema ligi qieghda tigi dikjarata li hija leziva tad-drittijiet fondamentali tar-riorrenti'.⁶

- (iii) fil-parti dispozittiva tas-Sentenza, l-istess Qorti ddecidiet li:

'(3) fil-konfront tar-riorrenti l-operazzjoni tal-Ordinanza li tirregola t-Tigħid tal-Kiri tal-Bini (Kap. 69) qegħdha tagħti dritt ta'r iż-żekka l-riorienti lill-intimat Lawrence Aquilina tal-fond Nru 20, Church Street, Haz-Zebbug, b'rata irrizarja ta' kera u b'hekk qegħdin jigu miksurin id-drittijiet fondamentali tar-riorrenti kif protetti bl-artikolu 37 tal-Kostituzzjoni ta' Malta, u l-ewwel artikolu tal-Ewwel Protokol tal-Konvenzjoni Ewropea (l-Ewwel Skeda tal-kap. 39 tal-Ligjet ta' Malta) u tal-Artikolu 14 tal-istess Konvenzjoni', u mbaghad ghaddiet biex sabet lill-Avukat Generali responsabbi għall-hlas tal-kumpens għad-danni sofferti mir-riorrenti b'konsegwenza tat-thaddim ta' dawn il-ligijiet, u ordnatlu jħallas lir-riorrenti s-somma ta' €35,000;

⁵ Ir-riferenza għal dan il-fond ma tintiehemx fl-isfond fattwali ta' dan il-kaz, biss pero huwa evidenti li dan kien lapsus calami billi fiz-zewg linji ta' qabel jissemma b'mod specifiku Lawrence Aquilina.

⁶ Ara pg. 25 tas-Sentenza (sottolinear ta' dan il-Bord

- (iv) huwa minnu ghalhekk li fil-parti dispozittiva, dik il-Qorti mkien ma ssemmi li l-intimat ma jistax ikompli jistrieh fuq il-protezzjoni offruta lilu mil-ligijiet imsemmija biex jibqa' jokkupa l-fond mertu tal-kawza 20, Church Street, Zebbug;
- (v) ir-rikorrenti ma appellawx minn dik is-Sentenza;
- (vi) appellaw mis-Sentenza biss l-intimat u l-Avukat Generali;
- (vi) il-Qorti Kostituzzjonali rrifformat is-sentenza moghtija mill-Prim'Awla tal-Qorti Civili (Sede Kostituzzjonali) fis-sens li:
 - (a) sabet li r-rikorrenti ma garrbu ebda ksur tad-drittijiet fundamentali tagħhom protetti bl-art. 37 tal-Kostituzzjoni, u bl-art. 14 tal-Konvenzioni Ewropea;
 - (b) naqqset il-kumpens pagabbi mill-Avukat Generali lir-rikorrenti għal €15000 (hmistax-il elf Ewro);
 - (c) mill-bqija kkonfermat is-sentenza appellata.

Illi inkwantu għat-tieni eccezzjoni tal-intimat jingħad li l-fatt li l-Qorti Kostituzzjonali m'ordnatx l-izgumbrament tal-intimat dan ma jfissirx necessarjament li qieset li l-kumpens likwidat kien rimedju altru milli sufficjenti għal-lanjanzi tar-rikorrenti. Infatti f'kawzi ta' dan it-tip il-Qorti Kostituzzjonali generalment ma tordnax l-izgumbrament tal-inkwilin, biex b'hekk is-sid tal-fond sussegwentement jirrikorri quddiem dan il-Bord. Kwindi din l-eccezzjoni għandha tigi michuda.

Jehtieg issa li jigi ezaminat il-punt sollevat mill-intimat fit-tielet eccezzjoni tieghu ossija li fil-parti dispottiva tas-sentenza l-Qorti Kostituzzjonali ma ddecidietx li l-intimat ma jistax jibqa' jistrieh aktar fuq id-disposizzjonijiet tal-Kapitolu 69 u għaldaqstant isostni li l-Bord m'ghandux bazi fuq xhiex jizgombra lill-intimat.

Il-ligi procedurali tagħna tirregola s-Sentenzi, u b'mod partikolari l-ghoti tal-ordnijiet decizivi u obbligatorji fihom, fl-**art. 218 u 219** tal-Kap. 12:

Is-sentenza għandu jkun fiha r-ragunijiet tad-deċizjoni

218. Fis-sentenza għandhom qabel xejn jingħataw ir-raġunijiet li fuqhom il-qorti tkun ibbażat id-deċiżjoni tagħha, u għandu jkun hemm fiha wkoll riferenza għall-proċedimenti, għat-talbiet tal-attur u għall-eċċezzjonijiet tal-konvenut: Iżda il-Bord tar-Regoli maħt tur skont l-artikolu 29 jista', permezz ta' Regoli tal-Qorti, jidderoga mid-disposizzjonijiet ta' dan l-artikolu.

Dikjarazzjonijiet decizivi jew obbligatorji għandhom ikunu fid-dispozitiv.

219. Kull dikjarazzjoni li l-qorti trid li tkun deciziva jew obbligatorja, għandha tigi mdaħħla fid-dispozitiv.

Kif ga inghad, dan il-Bord ma sab ebda ordni kontra l-intimat, fid-dispozittiv tas-sentenza **Joseph Grima et vs L-Avukat Generali et** (Rik. Nru. 22/19GM) mogħtija mill-Prim'Awla tal-Qorti Civili (Sede Kostituzzjonali) fl-10 ta' Ottubru 2019, sa fejn din giet konfermata mis-Sentenza mogħtija mill-Qorti Kostituzzjonali fl-istess kawza fis-27 ta' Marzu 2020, u lanqas fil-parti dispozittiva ta' din l-ahħar Sentenza, li twaqqaqaf l-applikazzjoni tad-disposizzjonijiet tal-Ordinanza li Tirregola t-Tigdid tal-Kiri tal-Bini (Kap. 69) favur tieghu għar-rigward tal-fond 20, Church Street, Zebbug. Ifisser dan li l-Bord għandu jgħaddi biex jilqa' din l-eccezzjoni?

Fil-fehma tal-Bord it-twegiba għal tali kwezit għandha tkun fin-negattiv.

Il-Prim'Awla tal-Qorti Civili (Sede Kostituzzjonali) u l-Qorti Kostituzzjonali iddecidew li l-fatt li l-Kapitolu 69 jaġhti dritt ta' rilokazzjoni lill-intimat b'rata ta' kera baxxa jwassal għal ksur tad-drittijiet fundamentali tar-rikorrenti. Il-Prim'Awla tal-Qorti Civili (Sede Kostituzzjonali) illikwidat l-ammont ta' €35,000 bhala kumpens għal danni sofferti, mentri l-Qorti Kostituzzjonali illikwidat ammont anqas biex b'hekk akkordat €15,000 in linea ta' danni li jkoprū l-perjodu mis-sena 2014 sas-sena 2019.

Id-dikjarazzjoni ta' ksur tad-drittijiet fundamentali tar-rikorrent kontenuta fid-decide ma tistax tittieħed u titqies *in vacuo f'dawn ic-cirkostanzi*. Huwa proprju għalhekk li huwa relevanti dak li tenniet il-Prim'Awla tal-Qorti Civili fis-sentenza fl-ismijiet **J. Bonello vs Bonello**⁷ ossija li "il-volonta' tal-gudikant tista' tittieħed anki mill-konsiderandi tas-sentenza, u li d-dispozittiv m'ghadux jittieħed separatament mill-motivazzjoni, izda għandu jigi minn din definit u spjegat (Vol XXX.i.131; Vol XXXVII.i.51; Vol XLII.i.287; Rita Grech et vs Segretarju tad-Djar, App Sede Inf, 18.02.1986). dan għal dik li hi l-parti razzjonali tad-dispozittiv".

Infatti harsa lejn dak li qalet il-Prim'Awla tal-Qorti Civili taħt il-heading "Xorta ta' kumpens u kwantifikazzjoni tieghu":

⁷ Deciza fil-31 ta' Jannar 2003

Illi huwa assodat li r-rimedju kostituzzjonal ma jfissirx ir-imbors tal-valur shih fuq is-suq lis-sid. B'danakollu, l-Qorti għandha tqis diversi fatturi bhat-tul ta' zmien li ilha ssehh il-vjolazzjoni, il-grad ta' sproprzjon bejn dak li rcevew ir-rikorrenti u dak li setghu jaqilghu mis-suq hieles; l-ghan socjali tal-mizura kif ukoll id-danni materjali li batew ir-rikorrenti⁸;

Inoltre l-Qorti tagħmel riferiment għal dak stabbilit fis-sentenza fl-ismijiet Dr Cedric Mifsud v-l-Avukat General⁹, fejn intqal illi:

"... jekk tordna biss il-hlas ta' danni u thallil illi l-ligi jkompli jkollha effett (bejn il-partijiet), il-Qorti tkun qiegħda effettivament tippermetti li jkompli jtul fiz-zmien stat ta' anti-kostituzzjonalita'... Flok ittemm stat ta' ksur tad-drittijiet fondamentali, il-Qorti tkun qiegħda tippermetti li jitkompla bil-kondizzjoni tal-hlas tad-danni, meta dak li jridu l-ligijiet li jharsu d-drittijiet fondamentali hu li dawk id-drittijiet jitharsu tassew, u mhux ikomplu jinkisru basta jithallsu d-danni, bhallikieku l-hlas tad-danni huwa licenzja ghall-ksur kontinwat tad-drittijiet fondamentali".

Illi l-Qorti hi tal-fehma li ladarba gie stabbilit li gew u qegħdin jigi miksura l-jeddijiet fondamentali tar-rikorrenti minhabba nuqqas ta' bilanc bejn l-interessi tas-sid u l-iskopijiet socjali li kellhom jintlahqu bl-Ordinanza li Tirregola t-Tigdid tal-Kiri tal-Bini u l-Att (Kap 69) u bl-Att X tal-2009, l-intimat Lawrence Aquilina għandu jigi ordnat biex ma jibqax jistrieh fuq il-protezzjoni offerta lilu mill-imsemmija ligijiet sabiex jibqa' jokkupa l-fond bin-numru 11, Triq Guze Ellul Mercer, Sliema, liema ligi qiegħda tigi dikjarata li hija leziva tal-jeddijiet fondamentali tar-rikorrenti¹⁰.

Imbagħad il-Qorti Kostituzzjonal qalet ukoll fis-sentenza tagħha tas-27 ta' Marzu 2020:

16. L-ewwel Qorti ddecidiet li l-ligi specjali tal-kerċa (Kap 69) inkwantu tagħti jedd ta' rilokazzjoni b'rata baxxa ta' kerċa, tikser id-dritt fundamentali tal-atturi taht artikolu 37 tal-Kostituzzjoni u Artikolu 1 tal-Ewwel Protokoll tal-Konvenzjoni qiegħdin jinkisru.

17. Skont l-Artikolu 3(2) tal-Kap 319:

⁸ Cassar Torreggiani vs Avukat Generali 31.01.2014 Prim'Awla

⁹ P.A. 31.01.2014

¹⁰ Ir-riferenza għal dan il-fond ma tintiehemx fl-isfond fattwali ta' dan il-kaz, biss pero huwa evidenti li dan kien lapsus calami billi fiz-zewg linji ta' qabel jissemma b'mod specifiku Lawrence Aquilina.

(2) *Fejn ikun hemm xi ligi ordinarja li tkun inkonsistenti mad-Drittijiet tal-Bniedem u Libertajiet Fundamentalji, l-imsemmija Drittijiet u Libertajiet Fundamentalji għandhom jipprevalu, u dik il-ligi ordinarja għandha, safejn tkun inkonsistenti, tkun bla effett”*

18. L-istess jingħad f'Artikolu 6 tal-Kostituzzjoni.

Għalhekk il-Qorti Kostituzzjonal ikkonkludiet li meta l-Prim'Awla tal-Qorti Civili ddecidiet li l-intimat m'għandux jibqa' jgawdi l-protezzjoni li jaġhti l-Kap 69 "kienet semplicement qiegħda tapplika l-ligi u xejn aktar".

Fid-dawl ta' dan kollu, dan il-Bord iqis li meta l-Qorti Kostituzzjonal ikkonfermat li l-jedd ta' rilokazzjoni b'kera baxxa tal-fond inkwistjoni lill-intimat jikkostitwixxi ksur tal-jeddiżżejjiet fundamentali tar-rikoorrent, dan ifisser li l-intimat ma jistax jibqa' jinvoka d-dipsosizzjonijiet tal-Kapitolu 69 u dawk l-emendi li jolqtu l-istess kirja sabiex jibqa' jokkupa l-fond inkwistjoni bhala inkwilin, u dan abbazi ta' ligi li gie dikjarat li l-applikazzjoni tagħha ghaf-favur tieghu qiegħda tikser id-drittijiet tar-rikoorrent. Li kieku dan il-Bord kellu jiddeċiedi mod iehor, ikun ifisser li qiegħed jipperpetwa l-ksur tad-drittijiet tar-rikoorrent. U fid-dawl ta' dak dikjarat fis-sentenza tal-Prim'Awla tal-Qorti Civili (Sede Kostituzzjonal) il-kumpens wahdu mhux l-uniku rimedju li r-rikoorrent għandu dritt għali u tali ragunament giekkonfermat fis-sentenza mogħtija mill-Qorti Kostituzzjonal. Għalhekk l-eccezzjoni numru disa' hija infodata.

Fl-ahharnett, inkwantu ghall-erbatax-il eccezzjoni ebda prova ma ngabet mill-intimat u kwindi qiegħda tigi michuda.

Għalhekk fid-dawl ta' dan kollu, iqis li t-talbiet tar-rikoorrenti *in parte* huma misthoqqa, filwaqt l-eccezzjoni tal-intimat għandhom jigu michuda billi huwa evidenti li r-rikoorrent kellu jadixxi quddiem dan il-Bord abbazi tas-sentenza tal-Qorti Kostituzzjonal biex jigi assigurat li l-jeddiżżejjiet tieghu ma jibqghux jigu vvjalati.

Il-Bord uza l-kliem *in parte* inkwantu għat-talbiet tar-rikoorrenti billi fil-premessi u fit-tieni talba gie sostnut li l-kirja giet terminata *ex lege* ai termini tal-artikolu 6 tal-Kostituzzjoni ta' Malta (li mhux applikabbli billi f'dan il-kaz ma nstabx li kien hemm vjolazzjoni ta' xi jedd imħares mill-Kostituzzjoni) u l-artikolu 3 tal-Konvenzjoni Ewropeja għaladbarba giet reza nulla u bla effett fil-ligi. Il-Bord ma jqisx li l-kirja giet reza nulla u bla effett *ex lege* u lanqas bis-sentenza tal-Qorti Kostituzzjonal, izda sallum mis-sentenzi mogħtija f'Sede Kostituzzjonal jidher evidenti li s-sistema adottat hija li jkun jehtieg li jkun hemm

proceduri *ad hoc* quddiem dan il-Bord biex l-inkwilin jigi zgumbrat. Altrimenti li kieku dak premess mir-rikorrent huwa minnu, l-izgumbrament kien ikun wiehed mir-rimedji li l-Qorti Kostituzzjonali kienet taghti. Imkien fis-sentenza ma jinghad li l-kirja kienet qegħda tigi terminata. Naturalment l-effetti tad-dikjarazzjoni ta' vjolazzjoni tad-drittijiet tar-rikorrent imbagħad twassal għal tali dikjarazzjoni u ghall-eventwali zgumbrament.

Illi il-Bord għal kompletezza jirrileva li in linea ma' dak deciz fis-sentenza fl-ismijiet **Francis Debono et vs Peter Leonard Nind**¹¹, li l-fatt li ma ntalbitx dikjarazzjoni li l-kirja għandha tigi terminata m'ghandhiex tkun ta' ostakolu għat-talbiet tar-rikorrenti. Infatti f'din is-sentenza l-Qorti rreferiet għal sensiela ta' decizjonijiet tal-Qrati tagħna li jghidu li talba għal kundanna tista` timxi waheda meta jkun car li fiha ikun implicitu talba għal-dikjarazzjoni ta` responsabilita`. Infatti wara li kkwota diversi sentenzi, l-Qorti kkonkludiet hekk:

Din il-Qorti, kif issa presjeduta, taqbel ma din il-linja ta` decizjonijiet u tqis li talba ghax-xoljiment tal-kirja, hija mitluba mill-atturi (meta, fil-formula, jingħad li "hemm premessi d-dikjarazzjonijiet necessarji"¹²) u, f`kull kaz, hija nsista u involuta fit-talbiet l-ohra tal-atturi. Kwindi, l-ewwel eccezzjoni preliminari tal-konvenuti qed tigi michuda.

Fl-ahharnett fit-tieni talba tagħhom ir-rikorrenti qegħdin jitkolbu wkoll dikjarazzjoni li *kull gurnata in okkupazzjoni qed tikkawza danni lir-rikorrenti*. Abbazi ta' dak deciz il-Bord se jastjeni milli jiehu konjizzjoni ta' din il-parti tat-talba, b'rizerva għad-drittijiet spettanti lir-rikorrenti.

Decide

Għal dawn il-motivi dan il-Bord jiddisponi mit-talbiet u mill-eccezzjonijiet tal-intimat bil-mod segwenti:

- (i) Jichad il-hames u t-tlettax-il eccezzjonijiet tal-intimat u jiddikjara ruhu bhala kompetenti sabiex jiddeċiedi l-kaz odjern;
- (ii) Jilqa' l-ghaxar eccezzjoni tal-intimat;
- (iii) Jichad l-eccezzjonijiet l-ohra kollha tal-intimat;
- (iv) Jilqa' l-ewwel talba tar-rikorrenti u għalhekk jiddikjara u jiddeċiedi li abbazi ta' dak deciz mill-Qorti Kostituzzjonali fis-sentenza tas-27 ta' Marzu 2020, l-intimat

¹¹ Prim'Awla tal-Qorti Civili deciza fid-19 ta' Ottubru 2007

¹² Ir-rikorrenti odjerni wkoll fil-bidu tat-talbiet tagħhom ighidu: *Għaldaqstant, prevja kwalsiasi dikjarazzjoni necessarja u opportuna*

Lawrence Aquilina ma jistax jibqa' jistrieh fuq id-disposizzjonijiet tal-Ordinanza li tirregola t-Tigdid tal-Kiri tal-bini (Kap 69) sabiex jibqa' fl-okkupazzjoni tal-fond 20, Church Street, Haz-Zebbug, proprjeta' tar-rikorrenti;

- (v) Jilqa' in parte t-tieni talba billi jiddikjara u jiddeciedi illi l-intimat Lawrence Aquilina ma jistax jibqa' fl-okkupazzjoni tal-fond 20, Church Street, Haz-Zebbug stante li l-kirja qieghda tigi terminata a permezz ta' din is-sentenza u dan abbazi ta' dak deciz mill-Qorti Kostituzzjonali fis-sentenza tas-27 ta' Marzu 2020 billi gie dikjarat li l-lokazzjoni tivvjola d-drittijiet fundamentali tar-rikorrenti. Jastjeni milli jiehu konjizzjoni ta' dik il-parti tat-talba fejn intalbet dikjarazzjoni li *kull gurnata in okkupazzjoni qed tikkawza danni lir-rikorrenti*, b'rizerva għad-drittijiet spettanti lir-rikorrenti.
- (vi) Jilqa' t-tielet talba tar-rikorrenti u jikkundanna lill-intimat Lawrence Aquilina jizgombra mill-fond 20, Church Street, Haz-Zebbug fi zmien perentorju ta' tletin (30) jum millum.

Bi-ispejjez a karigu tal-intimat, hliet għal dawk li jirrelataw mat-talba sabiex il-procedura jkunu bi procedura sommarja li għandhom ikunu a karigu tar-rikorrenti.

**Dr Josette Demicoli
Magistrat**

**Cora Azzopardi
Deputat Registratur**